

Diakonissa-
laitos

Sosiaali- ja terveystoimi- alan tulevaisuuden toimintaedellytykset

Haluamme vaikuttaa siihen, että sote-alan houkuttelevuus kasvaa ja hoivatyön arvostus vahvistuu. Toimialan kehitys ei kuitenkaan käänny itsestään – vaaditaan aktiivisia toimenpiteitä tilanteen muuttamiseksi. Näitä toimenpiteitä ovat määrätietoiset uudistukset, joilla helpotetaan työn vastaanottamista, lisätään työssäoppimisen mahdollisuuksia sekä kevennetään työn tekemiseen liittyvää tarpeetonta sääntelyä ja vaatimuksia.

Julkisissa sotealan hankinnoissa on tällä hetkellä monenlaisia haasteita, jotka ovat omiaan heikentämään yksityisen sosiaali- ja terveysalan toimintaedellytyksiä. Jatkuessaan pidempään, ne vääristävät toimialan todellista kustannustasoa ja ajavat palveluntuottajia talousvaikeuksiin. Äkilliset muutokset esimerkiksi erityisryhmien palveluissa voivat johtaa hyvinvointialueilla järjestämisvastuun äkillisiin vaarantumisiin.

**Rohkeasti
ihmisarvon
puolesta**

Mihin haluamme muutoksen?

1. Henkilöstömitoitus tulee kokonaisuudessaan uudelleenarvioida tämän hallituskauden aikana ja tehdä tarvittavat muutokset henkilöstön riittävyden turvaamiseksi koko sotealalla.

Hallitusohjelmassa on sote-alan toimintaedellytysten turvaamiseksi luvassa kiitettävä määrä toimenpiteitä, jotka toteutuessaan vaikuttavat alan kehitykseen pääsääntöisesti positiivisesti. Henkilöstömitoituksen sijaan lainsäädännössä pitää keskittyä laadun turvaamiseen muilla keinoilla. Mitoituksivaatimusten tulee myös joustaa ja moniammatillisuus sallia sekä alalle tuloa helpottaa. Ulkomaalaisten työntekijöiden maahantulon ja työskentelyn edellytyksistä tulee huolehtia niin, että Suomi on houkutteleva työpaikka myös muualta tulleille sote-alan ammattilaisille.

2. Hyvinvointialueiden tulee selvittää tuottamiensa sote-palveluiden kustannusrakenne sekä järkevittää hankintojen vaatimuksia ja kriteereitä. Julkisten hankintojen tarjouspyynnöissä tulisi välttää tarpeettomia vaatimuksia ja huomioida myös palveluntuottajien toimintamahdollisuuksien edistäminen. Lainsäädännön asettamia reunaehtoja tiukempia vaatimuksia tulisi hankinnoissa välttää ja palveluiden laatu tulisi turvata yhteistyön keinoin sitovien ja joustamattomien reunaehtojen sijaan.

Mikäli hyvinvointialueet haluavat tehdä muutoksia palveluiden sisältövaatimuksiin ja sopimusehtoihin heidän tulisi kilpailuttaa palveluita uudelleen. Julkisen oman tuotannon tulisi vastata yksityisille palveluntuottajille asetettuihin vaatimuksiin. Kun palvelujen kustannusrakenne on selvillä, voidaan tehdä tietoon perustuvia ostopäätöksiä ja valita aidosti niin laadullisesti kuin kustannusten vaikuttavuudenkin kannalta toimivin palveluntuottaja. Edellä mainituin kei-

noin voidaan turvata kilpailun toteutuminen, markkinoiden toimivuus ja kustannustehokkaat palvelut sekä tosiseikkoihin perustuva analyysi tuotantotavan valinnassa.

3. Palveluita tulee kohdentaa tarpeenmukaisesti ja oikea-aikaisesti. Tällä hetkellä hyvinvointialueiden palvelut eriytyvät, vaikka sote-uudistuksen tavoitteena oli perus- ja erityistason palvelujen entistä parempi yhteentoimivuus ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saumattomuus. Vahvaa tukea tarvitsevilla asiakkaillamme on enenevässä määrin vaikeuksia päästä terveydenhuollon palveluihin esim. akuuteille arviointi- ja tutkimusjaksoille, mistä aiheutuu asianomaisille paljon henkistä ja fyysistä kärsimystä. Esimerkiksi vammaisten lasten asumispalveluiden tarpeeseen ei aina vastata vaan siirretään palvelutarpeeseen vastaaminen lastensuojelun harteille. Palveluiden parempi kohdentaminen vaikuttaisi kokonaiskustannusten pienenemiseen ja palvelun vaikuttavuuden kohentumiseen.

4. Tietojärjestelmiä tulee yhtenäistää ja tiedon liikkumista sujuvoittaa. Tällä hetkellä järjestelmien epäselvyys aiheuttaa kustannuksia ja lisää työkuormaa sekä pahimmillaan myös vaarantaa asiakasturvallisuutta. Lisäksi päivittäiskirjaamisen käytäntöjä tulee tarkoituksenmukaistaa. Lähtökohtana kirjaamisessa tulisi olla asiakkaan voimassa oleva palvelun toteuttamissuunnitelma, jolloin vain suunnitelmasta poikkeaminen ja muut erityishuomiot kirjattaisiin asiakasrekisteriin. Näin kirjaamisesta tulisi mielekkäämpää, vähemmän aikaa vievää ja välittömään asiakastyöhön kohdentuvan työajan osuus kasvaisi, jolloin lisäresursseja ei tarvittaisi niin paljon ja ikähoivan 0,7 mitoitukseen siirtymisestä voitaisi luopua.

LISÄTIETOA

Olli Holmström
toimitusjohtaja
olli.holmstrom@hdl.fi
050 483 6313

Leila Rutanen
liiketoimintajohtaja
leila.rutanen@hdl.fi
040 669 1855

Miinukka Tuominen-Hakoila
vaikuttamistyön päällikkö
miinukka.tuominen-hakoila@hdl.fi
040 705 8256

WWW.HDL.FI